

الرشاد

س ١٠٠٠ ١٣٣٠

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتلق مجموعة اسلاميدر
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد
صاحب ومدير مسئول : ح : اشرف اديب

اسلامده فن و فلسفه

۱۸۵ د مابعد

غزالی و علم اخلاق ، — غزالی شریعتله حقیقی ، فلسفه ایلله دینی ، فن ایلله تصوفی مزج ایتمش دهات اسلامیه دندر .
علماء ظاهره نك بياناتيله ارباب تصوفك ملهماتي توحيد ايدهرك اساسات دينيه ايله فنك پرنسيپلری آره سنده بر آهنگ تام بولنديغنی ميدانه قويشمدر . غزالی بی امان منطقيله مسلك فلسفه بی برر دور دور مش ، كلاميونك بعض خشین مطالعه لرینی چور و تمش و بوسایه ده فکر توحیدی اعلا ایلشمدر .

فرقان مبینك احكام عاليه سی تماميله احاطه ایده بیلمك ایچون سنه لجه علوم آلیه و عالیه تحصیل ایتدکن ، حدسز کتابلر مطالعه ایتدکن صوکره ، اوکر ندیک شیلرله واصل اولمق ایسته دیکی غایه عالییه عروج ایده میه جکئی اکلالمشدی . بوحال حضرت امامی بی حضور براقیوردی . سنه لجه امتداد ایدن بر دوره مساعینك عقیم برغایه منجر اولدیغنی کورمك قدر آجی برشی وارمیدر ؟ غزالی بواجبی بك مؤثر اوله رق حس ایدیوردی . بوساقله درکه آغوش تصوفه آتلمشدر . بوسایه ده آیات واحادیث مبعجله نك یالکزر معانی ظاهره لرینه دکل ، اشارات لدنیه لرینه ده کسب وقوف ایلشمدر .

حضرت امام مسلك علمی و اخلاقیسی (من عرف نفسه فقد عرف ربه) حکمتی اوزرینه تأسیسه چالشمشدر . بو حکمته کوره واصل الی الله اوله بیلمك و حقایق اشیا به وقوف پیدا ایتك ایچون تجربه و تتبع طریقنی التزام ایدهرک اوله احوال روحیه بی ، کائنات محیطیه بی تدقیق ایتك لازم کلیرکه حضرت امامده بواصولی تعقیب ایلشمدر . غزالی مسلكی ، اوله عالم صغری اولان نفس انسانی بی ، بعده بشری محیط بولان اشیا و عوالمی تدقیق ایدهرک اولردن استدلال ایلله مبدأ اول و معادکل اولان ذات باری بی ادراك و تقدیس اساسنه مبتنی در .

غزالی سیر وسلوكك اك بویوك مروجلرندندر . مسلك حقیقت ، احوال روحیه و حادثات کونییه دائر تجربه لر ، تبعلر واستقرارله ایلرله یه جکندن پایه حقیقته ده امین ودها طوغری بر طریقله واصل اولور دیور .

اژدن مؤثره استدلال ایتك اصولی یعنی برهان انی طریق (demonstration à posteriori) ایلله انقراء طریق (induction) بویونکی فنكده استناد ایتدیکی مه تودلر دکلیدر ؟

غزالی دورینه قدر شبهه و اندیشه ایلله کوریلن مسلك تصوف ، حضرت امامك همت و غیرتيله تماميله آکلاشلشمدر . غزالی تدریسات و ارشاداتنده باشلیجه ایکی دستور اساسی تعقیب ایلشمدر :

برنجیسی : (من عرف نفسه فقد عرف ربه) حکمت عالییه سیدر . بودستور سایه سنده ، تجربه و استقرارله تنور ایدن روح بشر ، اژدن

مؤثره انتقال کی متین بر اصول فی ایلله موجوداتدن وجوده ، وجوددن (موجوده) واصل اوله بیلور .

غزالی نك ایکنجی دستوری (کلموا الناس علی قدر عقولهم) توصیه عالییه سیدر . بوسایه ده درکه حضرت امام اووقته قدر ارباب تصوفه توجیه ایدلمکده اولان سهام شبهه و تعریضی برطرف ایده بیلشمدر . حلاج منصور کی محیطنك انکشافات معنویه و سویه عرفانی نظر اعتباره آلمه رق ، اک متفکر اعظم مجالسنده بیله افشاسی موافق اوله میه حق حالاتی ، اوان وجود و استغراقه عائدا انکشافاتی عوام ناس مواجهه سنده اعلانه قالشانلر ، خلقده تصوفه فارشی حقیقی بر شبهه و تردد او یاندر مشلردی . غزالی تزیه افاده سی ، متین اسلوبی ایلله بویکی شبهه و تردد لرك نابجیا اولدیغنی کوستردی . تعقیب ایتدیکی شو ایکی دستوره حضرت امام عالم اسلامك اك بیوک روحیون و اخلاقیونی یابه سنه صعود ایلشمدر .

تعلیم و تربیه ایلله اخلاقك تبدیل ممکنمیدر ؟ انسانك مجبول اولدیغنی ملکات خلقیه اساساً قنایمیدرکه تبدیل و تصفیه سی ایجاب ایتسون ؟ ایجاب ایدیورسه تهذیب و تصفیه اخلاق نه صورتله اوله حق ؟

حکما دن بعضیلرک (خوی) ك انسانلر بر امر طبیعی ، برجبات فطری اولدیغنه قائلدرلر . بونلره کوره بر امر طبیعی اولان خلقك عوارضندن متأثر اولمسی ممکن اوله میه جکندن تبدیل اخلاق ایلله اوغراشمق بیهوده بر یورغونلق صاییلور .

فلاسفه نك بر قسمی ده (خوی) طبیعی و کسبی اولمق اوزره ایکی به آیریورلر . خلق طبیعی نك تبدیل ایدیله میه جکئی قبول و خلق کسبی نك — کثرت الفت و تکررله قازانمش اولدیغنی جهتله — قابل تبدیل اوله بیله جکئی اعتراف ایدیورلر . محققین حکما ایسه اخلاقك هر حالده تبدیل اولنه بیله جکئه قانعدرلر . اساساً ادیان موجوده نك کافه سی بواساس اوزرینه استناد ایتمش و تبدیل اخلاقك امکانه قائل اولمشدر . نفس انسانك فطره تمایلات و سجایای حسنه ایلله مجبول اولوب اولمدیغنی مسئله سنده ده آراء حکما مختلفدر :

بعضیلری نفوس بشریه نك (خیر محض) ایلله مجبول اولدقلرینه قائلدرلر . بونلر دیورلرکه : نفوس انسانیه فطره محض خیر و کمال اوزرینه خلق ایدلمشدر . فقط بالاخره امور خسیسه و احتراصات سفلیه ایلله ممارسه پیدا ایتك صورتيله صافیت اصلیه لرینی غائب ایدرلر . محیطك تأثراتی ، طرز اجراسی ، اخلاق ذمیمه اصحابیه کثرت الفت و اختلاط نتیجه سنده تمایلات حسنه بر طبق ملکات ردیته صورتنده انکشاف ایدرلر .

فرانسه حکما سندن مشهور ژان ژاق روسسوده بوفکرده در . ارباب فلسفه دن بر طاقلری ده بسبتون بوفکرک عکسنی التزام ایتلمشدر . حالبوکه ارباب اعتدال بویکی فکر متبانی ده قبول ایتورلر و دیورلرکه : نفوس بشریه ماهیتلری اعتباريله نه خیر محض و نه ده شر محض اوزرینه مجمول دکلدر . بلکه نفس انسانی فطره ملکیت ایلله بهیمیت آره سنده وهر ایکی طرفه ده قابلیت و استعدادی اوله حق صورتده مجمولدر .

قواعد خلاقه دائره سنده تعلیم و تربیه ایدیلر و تزیه بر محیط ده پرورش یاب اولورسه مظهر سعادت و کمال اولور .

عکسی تقدیرده بر طاقم اخلاق ردیئه و ملکات سفیله ایله الفت پیدا ایدیلرک اهل شقاوت درک سینه دوشولمش اولور . غزالی احیا و آثار سائر سنده بومسئله بی عمیق بر طرزده تدقیق و محاکمه ایلشدر .

حضرت امام اخلاق تبدل ایدر دیمک - فلاسفه دن بعضیلرینک زعم ایتدیکی کبی - انسانده کی قوای فطریه نیک ماهیتلری تحول ایدر دیمک اولمدیفنی پک کوزل ایضاح ایتشدر .

غزالی انسانلرده کی قوای جبلیه یه ، افراط ، تفریط و اعتدال دن عبارت اولق اوزره اوج مرتبه تعیین ایتکده در .

مراتب مذکورده دن افراط و تفریطی بر نوع مرض معنوی عد و اعتدالی نفسک صحت تامه سی صورتنده تصویر ایدیور .

احیاء العلومک اوجنجه دردنجی ربعلری علم اخلاقک الک علوی سانجه لری ، اک رنگین اساسلری ایله مالاملدر .

اوجنجه ربعمده اخلاق مذمومه بر تفصیل ایضاح ایدلدکن صکره تزکیه نفس حقنده اساسلی دستورلر ، متین محاکمات سرد ایدلمشدر . غزالی خلقتک ، تربیه و ریاضت نفس سایه سنده تهذیب ایدیلر بیله جکینه قائمدر . بو خصوصده عقلی و نقلی ایراد ایتدیکی برهانلری بعض مثالرله ده توضیح ایلشدر .

احیاءه دییورکه : « بعض کیمسه لر طبیعتک دکشه ، یه جکینی و خویک قابل تغیر اوله میه جفنی زعم ایتدکارندن تهذیب اخلاق ایله اشتغالی عبیه عد ایدیورلر . ادعایخی تأیید ایچون دییورلرکه قدوقامت ، شکل و سیما بدنک صورت ظاهره سی اولدیفنی کبی (خوی) ده نفسک صورت باطنه سیدر . بر آدمک قدوقامتنی کو چولتوب بیوتک و یا سیما سنک اشکالی تغیر ایتک نصل امکان خارجنده ایسه صورت باطنه نلک دکشدیرلمسی ده عینی صورتله ممکن دکلددر .

غزالی بو ادعاده بولنانلرک علوم شرعیه و یا علوم عقلیه منتسبینی اولدقلرینه کوره مطالبه لرینی ایکی صورتله جرح ایدیور . ارباب شریعتدن اولانلر توحیه خطابه دییورکه : (سز اصحاب اعتقاددن اولدیغکز حالده خویک تبدلی امکانی رد ایدیورسکز . حالبوکه جناب رسالتاب (تخلقوا باخلاق الله) و (حسنوا اخلاقکم) کبی بر طاقم امرلر ویرمشدر . غیر ممکن اولان بر شیئی پیغمبر نصل اولورده امر ایدر ؟ حضرت پیغمبرک محاسن اخلاق ایله اتصاف حقنده کی فرمان عالیلری خویک تبدل ایده بیله جکینه بر دلیل شرعی دکلددر ؟

علوم عقلیه اربابی ده شوصورتله الزام ایدیور : سز بر طرفدن خوی تبدل ایتمز ادعاسنی عیوقه چیقاردیغکز حالده دیگر طرفدن حیواناتک خویلرینی و اعتیادلرینی دکشدیره بیلدیگکیزی مفتخرانه اعلان ایدیورسکز . بهایمک خویلری تبدل ایتدیکنی قبول ایدوبده مرید و صاحب عقل و اذعان اولان انسانلرده تبدل اخلاقک عدم امکاننه قائل اولمکز قدر متناسبتر برشی اولورمی ؟

برشاهینک ، برکلبک یقالادینی شکاری پارچه لایوب بیه سی طبیعتی مقتضاسندن ایکن تعلیم و تربیه سایه سنده بوخویندن و ازچیریلر بیلور . شاهین طوطدینی قوشی ، تازی یقالادینی آوی پارچالامق سزین کتیروب صاحبزبنه تسلیم ایدیورلر . طوطی تعلیم و تربیه ایله - معنایینی ا کلاما ، قله برابر - بعض جمله لر تکلم ایده بیلور .

حیواناتک خویلرینی بوصورتله تبدل ممکن اولدیفنی حالده انسانلرده بونک عدم امکاننه قائل اولق مکابرده دن باشقه برشی اوله من .

باخصوص که بز خویک تبدیلی سوزیله طبیعتک تغیری امکانی ادعا ایتیورز ، بلکه تهذیب اخلاقی قصد ایدیورز .

بزده قانعکه برزراعت متخصصی نه قدر مقتدر اولورسه اولسون هیچ بر زمان الما چکیردکندن خرما آغاجی یتشدیرمز . فقط الما چکیردکنی اصول زراعتنه توفیقاً تربیه و تنمیه صورتیله تکامل ایتدیره بیلر . تربیه اخلاقیه ده عذیلر بویله در : غضب و شهوت غریزه لرینی ؛ هیچ بر مربی انسانک نلبدن سو کوب چیقارده من . فقط تربیه ، تعلیم ، ریاضت و مجاهده سایه سنده بونلر تعدیل ایتدیریلر بیلر ، ایشته بزم تبدیل اخلاقدن مقصد من بوطرز بر تعدیلدر . یوقسه جبلی اولان خویلرک بالکلیه قلع و قمع دکلددر . چه ، نکه بو حال غیر ممکندر .

جبلت و طبایع بشریه مختلفدر . بعض انسانلر قولایقله قابل اصلاح اولدقلری حالده بر طاقملرینک تعدیل اخلاق ایده بیللمه لری پک چوق و قته و خیلی همت صرفنه لزوم کوسترر .

مدالی اعدادیسی مدیری

م . شمس الدین

تسلیم

حق و حقیقت

تاریخ اسلامیه دئر دو قنور دوزینک اثر غرضکارینه قارشی ردیه

— ۴ —

وحی ربانینک مراتب عدیده سی واردر

(وحی) ک لغه واصطلاحاً تفسیری : کتب لغته نظر اولندقدده (وحی) لفظنک قلبه الهام ایتک ، سرعتله کلوب کچمک ، یازی یازمق ، ایلاچی کوندرمک ، کیزلیجه لفردی سولیک کبی بر طاقم معنالرده استعمال اولندیفنی کورولور . لکن قول تحقیقه کوره بومعانی هب معنای واحدک فروعیدر . مفردات راغبده تصریح اولمشدرکه (وحی) ماده سی فی الاصل اشارت سریعه معنایه موضوعدر . بویسه باش و کوزله ایما صورتی و حروفدن عاری صوت و صدا واسطه سی ایله اولدیفنی کبی رمز و تعریضی حاوی کلام ، کتاب ، الهام و بالواسطه افهام مرام